

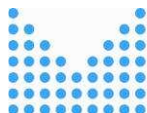
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTEV KRAJŮ

**Informace, aktuální dotazy a odpovědi se zaměřením na specifika nároků
v důsledku voleb do zastupitelstev krajů v r. 2020**

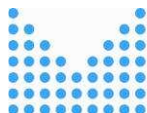
Praha 17. srpna 2020

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

Obsah

I. ÚVOD.....	3
II. NÁROK NA ODCHODNÉ V PŘÍPADĚ UKONČENÍ VÝKONU FUNKCE JEŠTĚ PŘED VOLBAMI	3
III. UKONČENÍ VÝPLATY ODMĚNY ZA VÝKON FUNKCE DOSAVADNÍM ČLENŮM ZK.....	9
IV. ODCHODNÉ PO VOLBÁCH.....	11
V. DOVOLENÁ PO VOLBÁCH.....	18

I. ÚVOD

Metodické doporučení je připraveno zejména s ohledem na novou právní úpravu v této oblasti účinnou od 1. 1. 2018. Vzhledem ke skutečnosti, že v případě ukončení výkonu některých funkcí v souvislosti s volbami platí tzv. přechodné ustanovení, je třeba věnovat zejména této problematice zvýšenou pozornost.

II. NÁROK NA ODCHODNÉ V PŘÍPADĚ UKONČENÍ VÝKONU FUNKCE JEŠTĚ PŘED VOLBAMI

Úvod do problematiky – shrnutí zásad platné právní úpravy

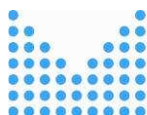
Při splnění zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“), stanovených podmínek náleží **odchodné výlučně jen dle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2018.**

V případě ukončení výkonu funkce ještě před volbami se nárok týká:

- uvolněného člena zastupitelstva kraje (dále též „ZK“) v jakékoliv funkci, z neuvolněných členů jen hejtmana a náměstka hejtmana,
- pokud byli z funkce odvoláni nebo se funkce vzdali (§ 52 odst. 2 zákona o krajích) anebo pokud se vzdali mandátu (§ 52 odst. 1) člena ZK.

Zákonné podmínky nároku:

- ke dni odvolání z funkce nebo vzdání se funkce (anebo ke dni vzdání se mandátu člena ZK) dotyčnému náležela odměna, k případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů dočasné pracovní neschopnosti, karantény, mateřství apod. se nepřihlíží (§ 52 odst. 1, 2);
- tzv. beztrestnost (viz § 52 odst. 5 a 6 a § 53 odst. 2 a 3) a její doložení čestným prohlášením;
- nejpozději na následujícím zasedání ZK nebyl opětovně zvolen do jakékoliv uvolněné funkce ani do funkce neuvolněného hejtmana nebo náměstka hejtmana – tato podmínka se týká jen případů odvolání a vzdání se funkce (viz § 52 odst. 4), v případě zániku mandátu nepřichází znovuzvolení v úvahu;

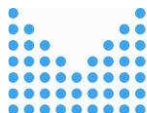

- v průběhu tohoto funkčního období mu odchodné ještě nebylo poskytnuto (v průběhu jednoho funkčního období lze odchodné poskytnout jen jednou) – i tato podmínka se týká jen případů odvolání a vzdání se funkce (viz § 52 odst. 7).

Výše odchodného – je diferencována podle doby nepřetržitého výkonu funkce, činí **maximálně:**

- **4násobek dosavadní odměny**, na který se dosáhne po nepřetržitém výkonu funkce alespoň 3 celé roky nebo jakkoliv déle,
 - **3násobek dosavadní odměny** – po nepřetržitém výkonu funkce 2 celé roky (ale kratší dobu než 3 roky),
 - **2násobek dosavadní odměny** – po nepřetržitém výkonu funkce 1 celý rok (ale kratší dobu než 2 roky),
 - **1 dosavadní odměna** (viz § 53 odst. 1), byl-li dotyčný ve funkci necelý 1 rok.
- **Přechodné ustanovení článku IV části druhé zákona č. 99/2017 Sb.¹** (dále též „přechodné ustanovení“) **se těchto případů netýká**, to **přichází v úvahu jen po volbách do ZK.**
 - Přechodné ustanovení řeší pro některé členy ZK, kteří byli ve funkci už před 1. 1. 2018, nárok na „odměnu při skončení funkčního období“ dle předchozí právní úpravy namísto „odchodného“ dle nové právní úpravy.
 - Nárok na „odměnu při skončení funkčního období“ dle předchozí právní úpravy **vždy vznikl jen po volbách, v žádných jiných případech na ni ze zákona nárok nebyl.**

¹ *Neuvolněnému členovi zastupitelstva, který vykonává funkci hejtmana, a uvolněnému členovi zastupitelstva, kteří ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. ke dni 1. 1. 2018) vykonávají funkci člena zastupitelstva, do které byli zvoleni přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. před 1. 1. 2018), náleží **namísto odchodného** podle zákona č. 129/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, **odměna při skončení funkčního období** podle zákona č. 129/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*

Doplňující dotazy a odpovědi

? ***Uvolněný náměstek hejtmána*** zastávající tuto funkci od 8. 11. 2016 bude k 31. 8. 2020 odvolán z funkce (nebo se funkce vzdá). **Bude mít nárok na „odchodné“ nebo jde o případ skončení funkčního období s aplikací přechodného ustanovení zákona č. 99/2017 Sb., tj. s nárokem na odměnu při skončení funkčního období dle předchozí právní úpravy?**

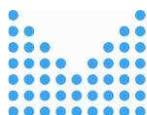
O „případ skončení funkčního období“ nejde, přechodné ustanovení se uvedené situace netýká. V důsledku odvolání z funkce, stejně tak v důsledku vzdání se funkce, jde o situace, kdy **došlo „jen“ k ukončení doby výkonu příslušné funkce**, a to v průběhu funkčního období. Funkční („volební“) období skončí až (druhým) dnem voleb² do ZK, tj. 3. 10. 2020.

Dotyčný náměstek hejtmána **bude mít nárok na odchodné dle nové právní úpravy, pokud splní všechny podmínky nároku na něj** dle § 52 a 53 zákona o krajích.

? ***Náměstek hejtmána byl odvolán z funkce (funkce se vzdal) k 31. 8. 2020*** – viz předchozí dotaz. Ze zákona má **nárok na odchodné s podmínkou, že „nejpozději na následujícím zasedání nebude opětovně zvolen...“**. **Když se už do voleb žádné zasedání stávajícího ZK nebude konat (a tedy nejbližším zasedáním ZK bude až ustavující zasedání nově zvoleného ZK), kdy mu lze odchodné vyplátit?**

Zákon o krajích v § 52 odst. 4 výslovně stanovuje, že odchodné dle odstavce 2 (v případě vzdání se funkce nebo odvolání z funkce v průběhu funkčního období) **nenáleží, pokud byl nejpozději na následujícím zasedání zastupitelstva opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva, který vykonává funkci hejtmána nebo náměstka hejtmána. Dle našeho názoru je třeba vyčkat nejbližšího zasedání ZK, byť by se jednalo o zasedání ustavující**. Opačný výklad by totiž znamenal připuštění možnosti obcházet zákonná pravidla poskytování

² Viz § 48 odst. 2 písm. a) zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách do ZK“). „Mandát člena zastupitelstva kraje zaniká **a) ukončením hlasování ve druhý den voleb, popřípadě nových voleb do zastupitelstva kraje,...**“

odchodného při zániku funkce (vyplácet odchodné i v případě, že dotyčný bude ihned po volbách opět zvolen např. do funkce hejtmána nebo jeho náměstka). **Odchodné je splatné, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené podmínky na něj, pak se vyplácí jednorázově v nejbližším výplatním termínu** (viz § 53 ve spojení s § 54 zákona o krajích, potažmo viz § 141 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákoník práce“).

Pokud by však dotyčný již vůbec nekandidoval, není třeba, dle našeho názoru, čekat na ustavující zasedání ZK, neboť vůbec nepřichází v úvahu možnost, že by byl do takovéto funkce znovu zvolen. V tom případě lze odchodné vyplatit v nejbližším výplatním termínu poté, co splní všechny ostatní zákonné podmínky na něj, včetně předložení čestného prohlášení (viz § 53 odst. 2 a 3 zákona o krajích).

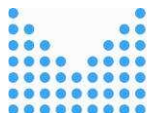
? Jak se počítá doba výkonu funkce, tj. „počet celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce“ pro účely výpočtu odchodného?

Pojmem „rok výkonu funkce“ je třeba rozumět **12 po sobě jdoucích měsíců, a to počínaje dnem volby do funkce** hejtmána / náměstka hejtmána / příslušné uvolněné funkce **a konče datem, které má stejné číselné označení** jen s letopočtem o 1 rok více, tj. např. 1 rok výkonu funkce = od 8. 11. 2016 do 8. 11. 2017 (do 7. 11. 2017 by nestačilo, do celého roku by chyběl 1 den). V obecné poloze se postupuje podle § 605 odst. 2 občanského zákoníku³, tedy že ukončením roku výkonu funkce bude takový den, který se číslem shoduje se dnem volby, resp. není-li takového dne v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

Příklady:

- uvolněný náměstek hejtmána byl zvolen do funkce **8. 11. 2016** a vykonával ji do odvolání z funkce dne **31. 8. 2020** – rozhodné pro výpočet odchodného je, že **vykonával funkci déle než 3 roky**, tj. při splnění zákonných podmínek by měl nárok na **odchodné ve výši 4násobku** (1+3) dosavadní odměny za výkon příslušné funkce,

³ „Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.“

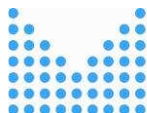

- uvolněný člen rady kraje vykonával funkci **od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020** (funkce se vzdal) – rozhodná doba pro výpočet odchodného činí „**necelý 1 rok**“ (**do celého roku mu chyběl 1 den**), což se pojí s nárokem na **odchodné ve výši 1 dosavadní měsíční odměny**,
- uvolněný člen rady kraje vykonával funkci **od 1. 9. 2019 do 1. 9. 2020** (funkce se vzdal) – rozhodná doba pro výpočet odchodného činí přesně „**1 rok**“, s čímž se pojí nárok na **odchodné ve výši 2násobku** (1+1) dosavadní odměny za výkon příslušné funkce.

Není přitom nutné, aby dotčený člen ZK v započítávaném období vykonával stále stejnou funkci, musel však vždy vykonávat některou z funkcí, se kterou se též pojí nárok na odchodné, a to **bez přerušení**.

? Jak zformulovat čestné prohlášení člena ZK, že u něj nejsou překážky pro výplatu odchodného?

Zákon závaznou formu ani obsah nepředepisuje, lze tak jako příklad doporučit čestné prohlášení následující formou - viz následující strana:

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Já, (titul, jméno, příjmení):

datum narození:

trvalé bydliště:

PRO ÚČEL VÝPLAT ODCHODNÉHO DLE § 52 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ČESTNĚ PROHLÁŠUJI, ŽE U MĚ NEJSOU DÁNĚ PŘEKÁŽKY PRO VÝPLATU ODCHODNÉHO STANOVENÉ V § 52 odst. 5 a 6*) SHORA ŽITOVANÉHO ZÁKONA O KRAJÍCH.

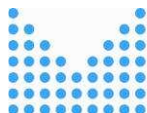
V.....

dne.....

Podpis.....

**) (5) Odchodné členovi zastupitelstva nenáleží, pokud byl v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva, jeho trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání.*

(6) Vznikl-li členovi zastupitelstva nárok na odchodné v době, kdy je proti němu vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva, odchodné se nevyplácí. Byl-li člen zastupitelstva pro trestný čin uvedený ve větě první pravomocně odsouzen, jeho trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno nebo bylo-li rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, platí, že nárok na odchodné nevznikl; v opačném případě se odchodné vyplácí.

III. UKONČENÍ VÝPLATŮ ODMĚN ZA VÝKON FUNKCE DOSAVADNÍM ČLENŮM ZK

Úvod do problematiky – shrnutí zásad platné právní úpravy

- V důsledku voleb do ZK **zaniká mandát** všem členům ZK **ukončením hlasování druhý den voleb** [viz § 48 odst. 1 písm. a) zákona o volbách do ZK]², tj. **3. 10. 2020**.
- **Naposledy za den 3. 10. 2020 bude náležet „měsíční odměna“ všem dosavadním členům ZK, pokud** zákon o krajích v § 50 odst. 3 až 5 (v návaznosti na úpravu výkonu dosavadních pravomocí v období ode dne voleb do zvolení nových orgánů kraje v § 64b a § 60a odst. 1) nestanoví jinak – tj. **naposledy za den 3. 10. 2020 bude náležet dosavadní odměna za výkon funkce člena ZK a odměna za výkon funkce předsedy nebo člena výboru ZK.**
- **Hejtman, náměstci hejtmána, členové rady kraje, předsedové a členové komisí rady kraje a předsedové a členové zvláštních orgánů kraje budou pobírat dosavadní odměnu nadále** (ve výši, která jim za výkon příslušné funkce náležela ke dni voleb) – po dobu výkonu dosavadních pravomocí **do zvolení nových orgánů kraje. Nárok se týká jak uvolněných, tak neuvolněných členů ZK.**
- **Při výpočtu poměrné části odměny se postupuje podle § 47 odst. 5 věty druhé zákona o krajích: „Pokud člen zastupitelstva vykonával funkci jen po část měsíce, náleží mu za tento měsíc odměna ve výši násobku jedné třicetiny jeho odměny a počtu kalendářních dnů, po které funkci v daném měsíci vykonával.“**
- Spolu s ukončením výplaty funkční odměny, resp. s ukončením výkonu dosavadních pravomocí v průběhu „mezivolebního období“, **končí i doba, kdy mohl neuvolněný člen ZK u svého zaměstnavatele čerpat pracovní volno s náhradou mzdy k výkonu funkce člena ZK, resp. doba, za kterou mohl neuvolněný člen ZK, který je podnikající fyzickou osobou nebo osobou provozující jinou samostatnou výdělečnou činnost, požadovat paušální náhradu ušlého výdělku v souvislosti s výkonem funkce (viz § 46 odst. 2 a 3).**

Doplňující dotazy a odpovědi

? ***Do kdy budou pobírat odměnu dosavadní členové ZK?***

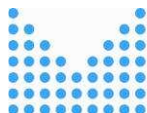
Vzhledem k zániku mandátu členům ZK ukončením hlasování druhý den voleb do ZK, ve spojení se speciální úpravou v § 50 odst. 3 až 5 zákona o krajích (v návaznosti na výkon dosavadních pravomocí v období ode dne voleb do zvolení nových orgánů kraje), budou pobírat odměnu:

- **„řadoví“ neuvolnění členové ZK bez dalších funkcí** – do 2. dne voleb (včetně tohoto dne), tj. **do 3. 10. 2020**;
- **uvolnění i neuvolnění předsedové a členové výborů ZK** – do 2. dne voleb, tj. **do 3. 10. 2020**;
- **dosavadní hejtman** – do zvolení nového hejtmana nebo náměstka hejtmana (alespoň jednoho);
- **dosavadní uvolnění a neuvolnění náměstci hejtmana** – do zvolení nového hejtmana nebo náměstka hejtmana (alespoň jednoho);
- **uvolnění i neuvolnění členové dosavadní rady kraje** – do zvolení nové rady jako celku;
- **uvolnění i neuvolnění předsedové a členové komisí dosavadní rady kraje** – do zvolení nové rady jako celku;
- **členové zvláštních orgánů kraje** – do jejich odvolání z těchto funkcí, resp. do doby, než ZK stanoví na nové funkční období odměny za výkon těchto funkcí v jiné výši.

Pokud dotyčný vykonával více neuvolněných funkcí současně za „souhrnnou odměnu“, ode dne následujícího po dni voleb mu bude poskytována odměna **jen za ty funkce, které nadále vykonává** (tj. např. jen za členství v radě, event. komisi, nikoliv už za členství ve výboru ZK).

? ***Jak vypočítat poměrnou část odměny za měsíc v souvislosti s ukončením výkonu funkce?***

Vždy je třeba vypočítat **poměrnou část z dosavadní odměny za měsíc dotyčného člena ZK za výkon příslušné funkce – nejprve se vypočte „1/30“** (vždy jedna třicetina bez ohledu na to, zda má příslušný kalendářní měsíc 30 nebo 31 dní) z příslušné částky odměny; zjištěná „1/30“ (bez zaokrouhlení) **se násobí počtem**

kalendářních dní, po které danou funkci vykonával; celkový výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

Příklad 1

Skončí-li uvolněný náměstek hejtmána kraje s odměnou za měsíc ve výši 120 974 Kč ve funkci k 6. 11. 2020 (zvolením nového hejtmána), bude jeho odměna za měsíc listopad (bez odchodného, resp. bez ohledu na souběžnou výplatu odměny při skončení funkčního období – to představuje zcela samostatný druh plnění, které se přiznává a počítá samostatně) ve výši **24 195 Kč** (výpočet: $120\,974/30 \times 6 = 24194,80$; zaokrouhluje se na celé koruny nahoru).

? Jak platit ve volebním mezidobí neuvolněného člena ZK, který vykonával více funkcí a do voleb byl odměňován „souhrnnou odměnou“?

Pravidlo:

Pokud dotyčný do voleb vykonával více neuvolněných funkcí souběžně za „souhrnnou odměnu“, od 4. 10. 2020 mu bude poskytována odměna jen za ty funkce, které nadále vykonává (tj. např. jen za členství v radě, event. komisi rady, nikoliv už za členství ve výboru zastupitelstva). Princip výpočtu poměrné části odměny násobkem „1/30“ příslušné odměny za měsíc a počtu kalendářních dní, po které funkci v daném měsíci vykonával, platí i zde.

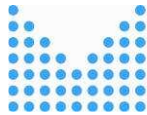
IV. ODCHODNÉ PO VOLBÁCH

Úvod do problematiky – shrnutí zásad platné právní úpravy

Po volbách do ZK v říjnu 2020 platí, pokud jde o nárok na „odchodné“, specifická situace:

- I. skupina** - někteří dosavadní členové ZK budou mít nárok na odchodné výlučně jen dle nové právní úpravy, platné od 1. 1. 2018;
- II. skupina** - jiným, a to těm, kteří byli v zákonem stanovených funkcích už před 1. 1. 2018, bude vyplácena „odměna při skončení funkčního období“ dle právní úpravy plně účinné do 31. 12. 2017.

K určení, kdo patří do I. nebo II. skupiny, je tedy rozhodující, zda dotčený člen ZK vstoupil do funkce v době, kdy ještě platila předchozí právní úprava, nebo až v době, kdy

už platila nová právní úprava (výjimkou jsou „neuvolnění náměstci hejtmána“, kteří patří do I. skupiny bez ohledu na to, jak dlouho ve funkci jsou).

- V případě **I. skupiny** se bude postupovat podle právní úpravy „**odchodného**“ v § 52 odst. 1, 3, 5 a 6 a v § 53 zákona o krajích, v nyní platném znění.
- V případě **II. skupiny** se uplatní přechodné ustanovení zákona č. 99/2017 Sb.¹, že
⇒ neuvolněnému členovi zastupitelstva, který vykonával funkci hejtmána, a uvolněnému členovi zastupitelstva, kteří ke dni 1. 1. 2018 vykonávali funkci člena zastupitelstva, do které byli zvoleni před 1. 1. 2018, náleží **namísto odchodného** podle zákona o krajích, ve znění účinném od 1. 1. 2018, **odměna při skončení funkčního období** podle zákona o krajích, ve znění před účinností novely zákonem č. 99/2017 Sb.,
⇒ tj. **namísto odchodného**, které by mu jinak náleželo podle nové právní úpravy, bude náležet **odměna při skončení funkčního období** podle § 50 odst. 1 zákona o krajích, ve znění účinném do 31. 12. 2017:

*„Uvolněnému členu zastupitelstva a neuvolněnému členu zastupitelstva, pokud vykonává funkci hejtmána, jemuž ke dni voleb do zastupitelstva příslušela měsíční odměna, **náleží tato odměna ještě po dobu 3 měsíců od konání voleb** do zastupitelstva, **pokud mu nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu.***

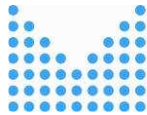
I. SKUPINA – NÁROK NA ODCHODNÉ

➤ se týká:

- ✓ **všech neuvolněných náměstků hejtmána** (bez ohledu na termín zvolení do funkce) a
- ✓ **neuvolněných hejtmánů a všech uvolněných členů ZK** (bez ohledu na zastávanou funkci), **kteří byli zvoleni do funkce nejdříve 1. 1. 2018, resp. po 1. 1. 2018;**

➤ pokud splnili podmínky:

- ✓ **ke dni zániku mandátu člena ZK** (tj. ke dni voleb) jim náležela odměna; k případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 47 odst.

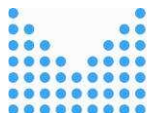

6, tj. z důvodů dočasné pracovní neschopnosti, karantény, mateřství apod., se nepřihlíží (§ 52 odst. 1);

- ✓ v novém funkčním období **nebyli opětovně zvoleni do funkce uvolněného člena ZK nebo do funkce neuvolněného hejtmána nebo neuvolněného náměstka hejtmána**, za niž jim náleží odměna, přičemž se bere v úvahu jen první obsazení daných funkcí po volbách; jde-li o druhé a následující obsazení uvedených funkcí v průběhu funkčního období, k tomu se nepřihlíží (§ 52 odst. 3);
- ✓ **nebyli v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzeni** pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena ZK, jejich trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání (§ 52 odst. 5);

Poznámka: Vznikl-li členovi ZK nárok na odchodné v době, kdy **je proti němu vedeno trestní stíhání** pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva, **odchodné se nevyplatí. Dále se pak postupuje podle výsledku řízení** – došlo-li k odsouzení, platí, že nárok na odchodné nevznikl; v opačném případě se odchodné vyplatí;

- náleží **odchodné ve výši – diferencovaně** podle doby nepřetržitého výkonu funkce (nebo nepřerušně na sebe navazujících funkcí s nárokem na odchodné), **maximálně ve výši 4násobku dosavadní odměny za měsíc:**
 - ✓ výkon funkce **méně než 1 celý rok** – odchodné **ve výši 1 dosavadní odměny za měsíc**,
 - ✓ výkon funkce **alespoň 1 celý rok, ale méně než 2 celé roky** – odchodné **ve výši 2násobku** dosavadní odměny,
 - ✓ výkon funkce **alespoň 2 roky, ale méně než 3 celé roky** – odchodné **ve výši 3násobku** dosavadní odměny,
 - ✓ výkon funkce **alespoň 3 celé roky a jakkoliv déle** – odchodné **ve výši 4násobku** dosavadní odměny.

- **Vyplácí se - jednorázově**, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené podmínky, v nejbližším výplatním termínu⁴.
- **Zákonné srážky** - na základě zvláštních zákonů odchodné jakožto „funkční požitek“ podléhá odvodu daně z příjmů⁵, pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení se z něho neodvádí⁶.

II. SKUPINA - NÁROK NA ODMĚNU PŘI SKONČENÍ FUNKČNÍHO OBDOBÍ

- **se týká:**

✓ **neuvolněných hejtmanů a všech uvolněných členů ZK** (bez ohledu na zastávanou funkci), **zvolených do funkce před 1. 1. 2018** (před nabytím účinnosti zákona č. 99/2017 Sb.);

- **pokud dotyčný splnil podmínky:**

Odměna při skončení funkčního období náleží namísto odchodného. Je nutné respektovat, že i nárok na **odměnu při skončení funkčního období** dle předchozí právní úpravy se pojil se zákonem stanovenými podmínkami, že

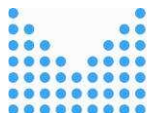
- dotyčnému *ke dni voleb do zastupitelstva příslušela měsíční odměna a obecně, pokud mu nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu.*

Nárok na odměnu při skončení funkčního období namísto odchodného po volbách v říjnu roku 2020 se tedy, na základě přechodného ustanovení, pojí s následujícími podmínkami:

⁴ Viz § 53 odst. 2 ve spojení s § 54 zákona o krajích, potažmo § 141 odst. 1 zákoníku práce.

⁵ Viz § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Viz § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (do vyměřovacích základů pro odvod pojistného se nezahrnuje *odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné, na která vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů, odměna při skončení funkčního období, na kterou vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů ...*).

- ⇒ ke dni zániku mandátu člena ZK, resp. **ke dni voleb mu náležela odměna**, (k případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů dočasné pracovní neschopnosti, karantény, mateřství apod. se taktéž nepřihlíží),
- ⇒ **nevznikl mu opětovný nárok na měsíční odměnu** (za výkon funkce, se kterou by se znovu pojil nárok na „odchodné“), tj. v novém funkčním období **nebyl opětovně zvolen do funkce uvolněného člena ZK nebo do funkce neuvolněného hejtmána ani do funkce neuvolněného náměstka hejtmána**, za niž mu náleží odměna.

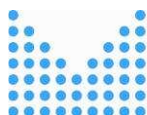
Poznámka: V případě odměny při skončení funkčního období se neposuzuje trestní bezúhonnost.

- **Výše odměny** při skončení funkčního období – **dosavadní měsíční odměna bude poskytována ještě po dobu 3 měsíců ode dne voleb**,
 - ⇒ **tj. v období od 4. 10. 2020 do 4. 1. 2021**;
 - ⇒ není nijak diferencována podle celkové doby výkonu funkce;
 - ⇒ tím není dotčen nárok na odměnu za výkon pravomocí v období ode dne voleb do zvolení nových orgánů kraje, tj. ve volebním mezidobí dle § 50 odst. 3 až 5 zákona o krajích – **odměna při skončení funkčního období a odměna za výkon povinností ve volebním mezidobí mohou náležet vedle sebe.**
- **Vyplácí se** – postupně po dobu 3 měsíců, **nelze ji vyplatit jednorázově formou 3násobku dosavadní odměny.**
- **Zákonné srážky** – odměna jakožto „funkční požitek“ **podléhá odvodu daně z příjmů, pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení se z něho neodvádí^{5, 6}.**

Doplňující dotazy a odpovědi

? Uvolněný hejtmán vykonával tuto funkci od 12. 11. 2016 až do zvolení nového hejtmána na ustavujícím zasedání nově zvoleného ZK (do 6. 11. 2020). Pokud už na nové volební období nekandidoval, náleží mu odchodné, resp. odměna při skončení funkčního období? V jaké výši a kdy se vyplatí?

Na základě shora citovaného přechodného ustanovení mu **bude náležet odměna při skončení funkčního období – odměna, která hejtmánovi příslušela v době**

konání voleb do ZK, mu *náleží*, a tedy bude vyplácena ještě po dobu 3 měsíců od konání voleb, tj. v době od 4. 10. 2020 do 4. 1. 2021.

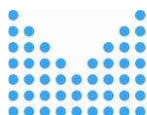
K tomu dodáváme, že jakožto orgánu vykonávajícímu své pravomoci ještě v době od konání voleb do zvolení nového hejtmána nebo náměstka hejtmána dotyčného vedle odměny při skončení funkčního období, jak bylo shora uvedeno (v termínu od 4. 10. 2020 do 4. 1. 2021), **souběžně** (v daném příkladu do 6. 11. 2020) **bude náležet dosavadní měsíční odměna za vlastní výkon pravomocí hejtmána**. Např. za měsíc říjen (listopad) by na výplatním lístku měly být uvedeny 2 částky – jedna představující odměnu za výkon pravomocí hejtmána, druhá představující část odměny při skončení funkčního období, přičemž každá z nich bude mít jiný režim zákonných srážek (z odměny při skončení funkčního období nebude odváděno pojistné).

? Uvolněný náměstek hejtmána vykonával tuto funkci od 12. 11. 2016 až do zvolení nového hejtmána na ustavujícím zasedání nově zvoleného ZK (do 6. 11. 2020). Získal mandát člena ZK i na nové funkční období, na ustavujícím zasedání byl zvolen do funkce neuvolněného předsedy výboru (znovu s nárokem na měsíční odměnu, schválenou mu ZK). Náleží mu odchodné, resp. odměna při skončení funkčního období? V jaké výši a kdy se vyplatí?

Stejně jako v předchozím případě **bude dotyčnému náležet odměna při skončení funkčního období – odměna, která náměstkovi příslušela v době konání voleb do ZK, mu *náleží*, a tedy bude vyplácena ještě po dobu 3 měsíců od konání voleb, tj. v době od 4. 10. 2020 do 4. 1. 2021.**

V daném případě se však nárok na odměnu při skončení funkčního období potvrdil až na ustavujícím zasedání ZK dne 6. 11. 2020 (tím, že už nebyl zvolen do žádné uvolněné funkce ani do funkce neuvolněného hejtmána nebo neuvolněného náměstka hejtmána). Proto se mu v nejbližším výplatním termínu vyplatí poměrná část odměny při skončení funkčního období za měsíc listopad a současně se mu zpětně doplatí i poměrná část odměny při skončení funkčního období za měsíc říjen.

Stejně jako v předchozím případě tím není dotčen nárok na odměnu za vlastní výkon pravomocí náměstka hejtmána ve volebním mezidobí až do zvolení nového hejtmána a v novém funkčním období nárok na odměnu za výkon funkce neuvolněného předsedy výboru.

? Uvolněný člen rady kraje vykonával tuto funkci od 12. 1. 2018 až do zvolení celé nové rady na ustavujícím zasedání nově zvoleného ZK (do 6. 11. 2020). Získal mandát člena ZK i na nové funkční období, na ustavujícím zasedání byl zvolen do funkce neuvolněného předsedy výboru (znovu s nárokem na odměnu, schválenou mu ZK). Náleží mu odchodné, resp. odměna při skončení funkčního období? V jaké výši a kdy se vyplatí?

Náleží mu odchodné. Pro jeho výši se mu započítává doba od 12. 1. 2018 do 6. 11. 2020, tj. vykonával funkci **déle než 2 roky, ale méně než 3 celé roky**, náleží mu tedy odchodné **ve výši 3násobku** dosavadní odměny. Vyplatí se mu v nejbližším výplatním termínu po 6. 11. 2020, před tím však musí doložit čestné prohlášení o beztrestnosti.

? Uvolněný předseda výboru ZK vykonával tuto funkci až do voleb, tj. do 3. 10. 2020. Získal mandát člena ZK i na nové funkční období, na ustavujícím zasedání byl opětovně zvolen do uvolněné funkce. Náleží mu odchodné, resp. odměna při skončení funkčního období?

Nenáleží mu odchodné ani odměna při skončení funkčního období. Do rozhodné doby výkonu uvolněné funkce se započítá i doba ode dne voleb do zvolení nových orgánů kraje, pokud byl na nové funkční období opětovně zvolen do uvolněné funkce (nebo do funkce neuvolněného hejtmána či neuvolněného náměstka hejtmána).

? Dosavadní uvolněný náměstek hejtmána získal mandát člena ZK i na nové funkční období, na ustavujícím zasedání byl znovu zvolen do funkce náměstka, nyní jen neuvolněného, byť s nárokem na odměnu stanovenou mu ZK. Náleží mu odchodné, resp. odměna při skončení funkčního období?

Nenáleží mu odchodné ani odměna při skončení funkčního období. Pro vznik nároku nesplnil základní podmínku – nárok nevzniká, pokud byl v novém funkčním období opětovně zvolen do funkce uvolněného člena ZK nebo do funkce neuvolněného člena ZK, který vykonává funkci hejtmána nebo náměstka hejtmána, **za niž mu náleží odměna.**

? Jak se počítá doba výkonu funkce, tj. „počet celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce“ pro účely výpočtu odchodného?

Pojmem „rok výkonu funkce“ je třeba rozumět **12 po sobě jdoucích měsíců, a to počínaje dnem volby do funkce hejtmána / náměstka hejtmána / příslušné uvolněné funkce a konče datem, které má stejné číselné označení jen s letopočtem**

o 1 rok více, tj. např. 1 rok výkonu funkce = od 8. 11. 2019 do 8. 11. 2020 (do 7. 11. 2020 by nestačilo, do celého roku by chyběl 1 den). Viz též dotaz zodpovězený v části II.

? Ke dni voleb uvolněný náměstek hejtmána je v této funkci od 1. 4. 2020, ale před tím byl od 12. 1. 2018 ve funkci uvolněného člena rady kraje. Na nové funkční období už nekandidoval. Z jaké odměny se vychází pro výpočet odchodného?

Vždy se vychází z odměny, která dotyčnému náležela ke dni voleb, tj. vychází se z nárokové výše odměny za výkon funkce uvolněného náměstka hejtmána kraje.

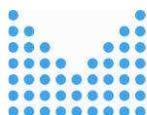
? Je z hlediska nároku na odchodné, resp. na odměnu při skončení funkčního období podstatné, že dotyčný uvolněný člen ZK byl ke dni voleb v pracovní neschopnosti, nepobíral odměnu, ale nemocenské?

Není, k případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 47 odst. 6, tj. z důvodů dočasné pracovní neschopnosti, karantény, mateřství apod. se nepřihlíží (§ 52 odst. 1).

V. DOVOLENÁ PO VOLBÁCH

Úvod do problematiky – shrnutí zásad platné právní úpravy

- Pokud výkon funkce uvolněného člena ZK netrvá po dobu celého kalendářního roku, má nárok na **poměrnou část dovolené**, a to ve výši 1/12 (jedné dvanáctiny) z celoročního nároku za každý i započatý kalendářní měsíc výkonu funkce, tj.
 - ⇒ v případě uvolněného člena ZK, který skončí v uvolněné funkci v listopadu 2020, bude činit jeho nárok na dovolenou z titulu uvolněné funkce v roce 2020 celkem 32 kalendářních dnů ($35/12 \times 11 = 32,08$), z toho 23 ($25/12 \times 11 = 22,92$) lze čerpat v pracovní dny v pondělí až pátek;
 - ⇒ v případě uvolněného člen ZK, který skončí v uvolněné funkci v říjnu 2020, bude činit jeho nárok na dovolenou z titulu uvolněné funkce v roce 2020 celkem 29 kalendářních dnů ($35/12 \times 10 = 29,17$), z toho 21 ($25/12 \times 10 = 20,83$) lze čerpat v pracovní dny v pondělí až pátek.
- Pokud dojde k ukončení výkonu uvolněné funkce, zákon o krajích **umožňuje poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou**, avšak jen z poměrné

části dovolené za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, a to **v rozdílném režimu** pro členy ZK, kteří jsou ke dni ukončení výkonu uvolněné funkce v pracovním či jiném obdobném poměru, oproti těm, kteří žádného zaměstnavatele nemají:

⇒ podle § 56a odst. 6 – nevyčerpal-li uvolněný člen ZK, který **je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru**, poměrnou část dovolené za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, **na základě jeho žádosti mu kraj může poskytnout náhradu** za nevyčerpanou dovolenou nebo její část,

rozhodnout o poskytnutí náhrady je vyhrazeno ZK [§ 35 odst. 2 písm. r)],

uvolňující zaměstnavatel mu poskytne zbývající část dovolené za příslušný kalendářní rok, která nebyla vyčerpána nebo nahrazena;

⇒ podle § 56a odst. 7 – nevyčerpal-li uvolněný člen ZK, který **ke dni ukončení výkonu funkce není v pracovním nebo jiném obdobném poměru**, poměrnou část dovolené za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, **poskytne mu kraj náhradu** za nevyčerpanou dovolenou. V tomto případě je poskytnutí náhrady nárokové.

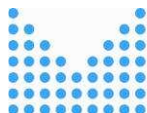
- **Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se dále nepřevádí ani ji nelze nahradit.**

Doplňující dotazy a odpovědi

? Je třeba v případě opětovného zvolení člena ZK do uvolněné funkce nároky na dovolenou „dělit“ dle jednotlivých funkčních období?

Není. Nárok na dovolenou uvolněného člena ZK se přerušuje jen v případě, že „došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce“. Pojem „uvolněného člena zastupitelstva“ je nutné chápat obecně, že jde o členy ZK zvolené do funkcí, jež zastupitelstvo určilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni.

Pokud tedy uvolněný člen ZK bez přetržky pokračuje jako uvolněný i po volbách (i když přešel bez přetržky z jedné uvolněné funkce do druhé), počítá se nárok na dovolenou za příslušný kalendářní rok (2020), resp. za poměrnou část kalendářního roku

2020 (pokud nebyl v uvolněné funkci hned od ledna) „vcelku“ za celou dobu výkonu uvolněných funkcí. Stejně tak se nasčítá i postupné čerpání tohoto nároku (před volbami i po volbách).

? Uvolněný člen ZK (který nemá zaměstnavatele – jde o důchodce/OSVČ) nevyčerpal z poměrného nároku na dovolenou za kalendářní rok 2020 celkem 15 kalendářních dní, z toho jen 10 dní lze čerpat v pondělí až pátek. Poskytuje se náhrada za „kalendářní dny“ nebo jen za „pracovní dny“?

Podle § 56a odst. 7 zákona o krajích

- *nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva, který ke dni ukončení výkonu funkce není v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené podle odstavce 2 za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, **poskytne mu kraj náhradu za nevyčerpanou dovolenou.***

Z citované právní úpravy tedy vyplývá, že **je nutné poskytnout náhradu za celý zbytek nevyčerpané dovolené** „z poměrné části nároku na dovolenou za kalendářní rok“, v dané případě tedy **za 15 kalendářních dní.**

? V jaké výši se náhrada poskytuje, resp. jak se stanoví?

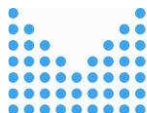
Náhrada za nevyčerpanou dovolenou se určí jako **násobek počtu kalendářních dnů**, za které je poskytována, **a jedné třicetiny odměny**, která náleží uvolněnému členovi ZK **ke dni ukončení výkonu funkce** (viz § 56a odst. 8 zákona o krajích).

? Může o proplacení nevyčerpané dovolené uvolněnému členovi ZK (který má zaměstnavatele, u něhož je v pracovním poměru) rozhodnout ještě stávající ZK nebo to musí schválit až nové ZK po volbách?

Může, ale projednávání věci musí předcházet žádost o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou ze strany dotčeného člena ZK a příslušné usnesení ZK musí být formulováno zatím jen podmíněně.

Příklad

Zastupitelstvo kraje rozhodlo o poskytnutí náhrady za poměrnou část nevyčerpané dovolené za kalendářní rok 2020 panu..., tj. současnému uvolněnému členovi zastupitelstva kraje ve funkci ..., za podmínky, že dojde k ukončení jeho „uvolnění pro výkon funkce“, a to

v celkové výši poměrné části jeho nevyčerpané dovolené za kalendářní rok 2020 ke dni ukončení jeho uvolnění pro výkon funkce dle evidence krajského úřadu.

? Lze proplatit nevyčerpanou dovolenou nebo její část ještě před volbami (dokud je uvolněný člen ZK ve funkci)?

Nelze. Možnost, resp. povinnost poskytnout náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její část vzniká až ke dni ukončení uvolnění funkce, resp. za podmínky, že došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce.

? Uvolněný člen ZK ke dni ukončení uvolnění k výkonu funkce poměrnou část nároku na dovolenou přečerpal. Lze to prominout?

Nelze. Podle § 56a odst. 9 zákona o krajích, vyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva dovolenou v rozsahu větším, než mu náleží, posuzuje se odměna za každý den čerpání dovolené nad rámec zákonného nároku jako **přeplatek poskytnuté odměny**. Ten se stanoví obdobně jako v případě proplácení nevyčerpané dovolené, tj. ve výši násobku 1/30 jeho dosavadní odměny a počtu kalendářních dnů přečerpané dovolené.

K případným dalším dotazům k problematice odměňování členů ZK je možno přiměřeně využít i metodické doporučení č. 5.5 zveřejněné na webu www.mvcr.cz/odk2.